

1. MOLEKULÁRNÍ STAVBA BIOLOGICKÝCH OBJEKTU	8
1.1 <u>Biochemie: vznik, náplň, poslání</u>	8
1.2 <u>Látkové složení organismů</u>	10
1.3 <u>Molekulární organizace biologických systémů</u>	13
1.4 <u>Obecná charakteristika biopolymerů</u>	16
1.4.1 Jejich výskyt a význam v organismech	16
1.4.2 Vývoj chemie biopolymerů	16
1.4.3 Obecné principy chemické stavby biopolymerů	17
1.4.4 Prostorová struktura	19
1.4.5 Molekuly biopolymerů jako lineárně kooperativní systémy	23
1.5 <u>Aminokyseliny</u>	25
1.5.1 Výskyt a význam	25
1.5.2 Struktura	25
1.5.3 Fyzikální vlastnosti	26
1.5.4 Chemické vlastnosti	31
1.5.5 Analytika aminokyselin	31
1.5.6 Průmyslová výroba	32
1.6 <u>Bílkoviny a peptidy</u>	33
1.6.1 Chemická stavba a její určování	33
1.6.2 Chemická syntéza a chemické obměňování	36
1.6.3 Přirozené peptidy	37
1.6.4 Uspořádané sekundární struktury	39
1.6.5 Konformace molekul bílkovin	42
1.6.6 Roztoky bílkovin	46
1.6.7 Isolace a čištění bílkovin	48
1.6.8 Klasifikace bílkovin	50
1.6.9 Biologické funkce bílkovin	52
1.7 <u>Nukleotidy a nukleové kyseliny</u>	54
1.7.1 Nukleotidy	54
1.7.2 Nukleové kyseliny	56
1.7.3 DNA a chromatin	59
1.7.4 Ribonukleové kyseliny	61
1.7.5 Viry	63
2. ENZYMY - KATALYSÁTORY ŽIVÝCH SYSTÉMŮ	64
2.1 <u>Základní charakteristika enzymů</u>	64
2.1.1 Definice, výskyt, význam	64
2.1.2 Enzymy jako katalysátory	64
2.2 <u>Enzymologie - její náplň</u>	65
2.3 <u>Klasifikace a názvosloví</u>	65
2.4 <u>Struktura molekul</u>	65
2.4.1 Kovalentní struktura	66
2.4.2 Konformace molekul	67
2.4.3 Aktivní centra enzymů	68
2.5 <u>Kofaktory</u>	69
2.5.1 Charakter kofaktorů	69
2.5.2 Nejdůležitější typy kofaktorů	70

2.6	<u>Mechanismus enzymových reakcí</u>	75
2.6.1	Vztah enzymové a chemické katalýzy	75
2.6.2	Specifita účinku enzymů	76
2.6.3	Strukturní mechanismus účinku enzymů	76
2.6.4	Reakční mechanismus enzymových reakcí	79
2.6.5	Energetika enzymové katalýzy	82
2.6.6	Allosterické enzymy	84
2.7	<u>Lokalisace enzymů a formy jejich výskytu</u>	85
2.8	<u>Kinetika enzymových reakcí</u>	86
2.8.1	Rovnice Michaelise a Mentenové	86
2.8.2	Faktory ovlivňující rychlost enzymových reakcí	91
2.8.3	Kinetika a mechanismus inhibice	92
2.8.4	Antimetabolity	95
3.	MOLEKULÁRNÍ GENETIKA	96
3.1	<u>Vznik, význam a náplň molekulární genetiky</u>	96
3.2	<u>Genetický kód</u>	97
3.2.1	Molekulární podstata genetického kódu	97
3.2.2	Proměnlivost genetického kódu	99
3.3	<u>Kopírování a přepis kódu: biosynthesa nukleových kyselin</u>	101
3.3.1	Replikace DNA	101
3.3.2	Biosynthesa buněčných RNA	104
3.4	<u>Překlad kódu: biosynthesa bílkovin</u>	106
3.4.1	Princip procesu	106
3.4.2	Výroba matrice	106
3.4.3	Příprava stavebního materiálu	107
3.4.4	Ribosomy	107
3.4.5	Výroba polypeptidového řetězce	108
3.4.6	Kotranslační a posttranslační děje	111
3.4.7	Synthesa krátkých peptidů	111
4.	CHEMICKÉ DĚNÍ V ŽIVÝCH SYSTÉMECH	113
4.1	<u>Principy látkové a energetické přeměny</u>	113
4.1.1	Obecné rysy metabolismu	113
4.1.2	Charakter katabolismu a anabolismu	118
4.1.3	Biochemické reakce	120
4.1.4	Potřeba energie a její získávání	121
4.1.5	Chemická energie a Gibbsova energie	123
4.1.6	Přenašeče chemické energie	124
4.1.7	Ustálený stav živého systému	127
4.1.8	Energetika biologických oxidoredukčních dějů	128
4.2	<u>Fotosynthesa</u>	128
4.2.1	Význam, princip	128
4.2.2	Světlná fáze	131
4.2.3	Temná fáze	134
4.2.4	Účinnost fotosynthesy	136
4.2.5	Význam fotosynthesy v energetice	136
4.3	<u>Citrátový cyklus a jeho modifikace</u>	137
4.3.1	Citrátový cyklus	137

4.3.2 Glyoxylátový cyklus	140
4.3.3 Modifikovaný citrátový a glyoxylátový cyklus	141
4.4 <u>Dýchací řetězec a oxidační fosforylace</u>	143
4.4.1 Význam, princip, lokalizace	143
4.4.2 Mechanismus funkce biochemické baterie dýchacího řetězce	145
4.4.3 Teorie chemiosmotického sprzęžení	146
4.5 <u>Sacharidy a jejich metabolismus</u>	148
4.5.1 Přírodní sacharidy a jejich význam	148
4.5.2 Vznik glukosa-6-fosfátu - výchozí látky katabolismu sacharidů	151
4.5.3 Hlavní cesta odbourávání glukosy - glykolyza	152
4.5.4 Přeměny pyruvátu v savčích buňkách	154
4.5.5 Hlavní typy fermentací sacharidů	156
4.5.6 Pentosový cyklus	160
4.5.7 Biosynthesa sacharidů	161
4.6 <u>Lipidy a jejich metabolismus</u>	163
4.6.1 Hlavní skupiny lipidů a jejich funkce	163
4.6.2 Štěpení a vstřebávání tuků	167
4.6.3 Odbourávání mastných kyselin	167
4.6.4 Metabolismus glycerolu	169
4.6.5 Biosynthesa mastných kyselin	169
4.6.6 Biosynthesa acylglycerolů a polárních lipidů	171
4.6.7 Isoprenoidní lipidy	172
4.6.8 Vznik isoprenoidní jednotky	174
4.6.9 Biosynthesa a odbourávání isoprenoidů	175
4.7 <u>Metabolismus bílkovin</u>	176
4.7.1 Odlišnosti metabolismu bílkovin	176
4.7.2 Biosynthesa bílkovin	176
4.7.3 Proteolýza bílkovin	177
4.7.4 Buněčný pool aminokyselin a přehled jejich metabolismu	179
4.7.5 Degradace C-skeletu aminokyselin	181
4.7.6 Osud skupin -NH ₂	182
4.7.7 Obecné rysy biosynthesy aminokyselin	185
4.8 <u>Metabolismus nukleových kyselin</u>	185
4.8.1 Odbourávání na stavební jednotky	186
4.8.2 Odbourávání basí	186
4.8.3 Biosynthesa basí, nukleotidů a nukleových kyselin	187
4.9 <u>Integrace metabolismu a jeho regulace</u>	189
4.9.1 Vzájemné vztahy v metabolismu	189
4.9.2 Regulační mechanismy	191
4.9.3 Intracelulární regulace	191
4.9.4 Regulace za součinnosti buněk a orgánů	194
5. BIOTECHNOLOGIE	196
5.1 <u>Co je biotechnologie ?</u>	196
5.1.1 Vznik a vývoj	196
5.1.2 Vztah k chemické technologii	198
5.1.3 Surovinová základna	200
5.1.4 Je biotechnologie úspěšnější než jiné technologie ?	200

	Str.
5.1.5 Význam biotechnologie	201
5.1.6 Biotechnologie a surovinová a energetická krise	202
5.1.7 Risika biotechnologie	203
5.2 <u>Současné biotechnologické směry</u>	204
5.2.1 Rozdělení biotechnologie	204
5.2.2 Klasická biotechnologie	204
5.2.3 Enzymové technologie	205
5.2.4 Pěstování živočišných buněk ve velkém měřítku	208
5.2.5 Kultury rostlinných buněk	209
5.2.6 Genové technologie	210
5.3 <u>Budoucnost biotechnologie</u>	213
6. DOPORUČENÁ LITERATURA	217